

Sygn. akt I C 68/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Olsztyn, dnia 13 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Grzybek

Protokolant: sek. sąd. Dagmara Napieraj

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2015 r. w Olsztynie

na rozprawie

z powództwa **Gminy B.**

przeciwko **Województwu (...)**

o zapłatę

I. **oddala powództwo,**

II. **zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt I C 68/15

UZASADNIENIE

Powodowa Gmina B. wniosła o zasądzenie od pozwanego Samorządu Województwa (...) w O. kwoty 168.561 zł tytułem wypłaty środków pomocy w związku z wykonaniem przez nią umowy o przyznanie pomocy z dnia 21 stycznia 2013 r. Nr (...) - (...) - (...) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W przypadku nieuwzględnienia powyższego żądania powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kwoty 168.561 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za szkodę powstałą wskutek niewykonania przez pozwanego umowy z dnia 21 stycznia 2013 r.

W uzasadnieniu swojego żądania powódka wskazała m. in., że w dniu 21 stycznia 2013 r. zawarła z pozwanym umowę o przyznanie pomocy w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Jak podała powódka, ani na etapie składania wniosku o przyznanie pomocy, ani też na etapie zawierania umowy pozwany nie zgłaszał zastrzeżeń co do treści zobowiązań powódki w zakresie realizacji celu operacji i celu działania. Ponadto pozwany posiadał pełną informację prawną dotyczącą lokalizacji inwestycji oraz charakteru nieruchomości, na którym była ona prowadzona (nieruchomość wówczas nie była zamieszkała). Mimo powyższego, jak wskazała powódka, strona pozwana odmówiła wypłaty całości pomocy, powołując się na niewiążącą (w ocenie powódki) opinię Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Odmawiając wypłaty pomocy, pozwany wskazał, że powód nie osiągnął założonego celu inwestycji, albowiem operację zrealizowano na terenie niezamieszkałym, czego wcześniej nie kwestionował. Tym samym złożenie przez pozwanego oświadczenia o rozwiązaniu umowy o przyznanie pomocy było nieskuteczne i pozbawione podstaw prawnych, w związku z czym powódce należy się wypłata całej pomocy zgodnie z treścią umowy.

Jak podniosła powódka, gdyby Sąd uznał odmowę wypłaty pomocy i oświadczenie o rozwiązaniu umowy za skuteczne, to wnosi ona o zasądzenie kwoty 168.561 zł tytułem odszkodowania za niewykonanie umowy z dnia 21 stycznia 2013 r. Szkoda po stronie powódki polega na wzroście kwalifikowanych kosztów inwestycji z kwoty 56.199,32 zł (wkład własny w realizacji inwestycji) do kwoty 224.749,32 zł, której nie musiałaby ponosić, gdyby pozwany prawidłowo wykonał łączącą strony umowę. Jak podniosła powódka, wskutek bezprawnego działania pozwanego (rozwiązania umowy) poniosła szkodę stanowiącą istotną część swojego budżetu. Powódka nie podjęłaby się realizacji inwestycji, gdyby nie pozyskała środków pomocowych objętych sporną umową. (k. 3-29 i k. 685-685 v.)

W odpowiedzi na pozew **pozwany Samorząd Województwa (...) w O.** wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów postępowania według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany wskazał m. in., że wbrew twierdzeniom powódki, minister właściwy do spraw rozwoju wsi nie jest podmiotem trzecim, lecz instytucją zarządzającą w świetle przepisów ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem (...) Funduszu Rolnego na rzecz (...) O. (...) na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2013 r., poz. 173 ze zm.). W świetle wyżej wskazanej ustawy, pozwany wykonuje jedynie zadania delegowane mu przez instytucję zarządzającą i nie posiada zupełnej dowolności w swoim działaniu.

Z treści odpowiedzi na pozew wynika, że po przeprowadzeniu wizytacji w miejscu realizacji operacji w celu zweryfikowania informacji zawartych we wniosku o płatność, pozwany powziął wątpliwości co do faktycznego zrealizowania celu inwestycji. Do dnia wizytacji inwestycji nie podłączono bowiem żadnej zabudowy do sieci kanalizacji sanitarnej, a przepompownia nie została podłączona na stałe do prądu. W tej sytuacji strona pozwana zwróciła się do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z zapytaniem, czy powódka osiągnęła cel operacji w postaci poprawy infrastruktury technicznej służącej do odprowadzania ścieków poprzez budowę kanalizacji sanitarnej z przepompownią ścieków. Jak wskazał pozwany, instytucja zarządzająca uznała, że powódka nie zrealizowała celu operacji i w związku z tym pomoc nie może zostać wypłacona. Zrealizowana operacja miała na celu poprawić istniejącą już infrastrukturę techniczną służącą odprowadzaniu ścieków, a ponieważ nowo wybudowane elementy infrastruktury kanalizacyjnej faktycznie nie funkcjonowały, nie może być mowy o poprawie działającej u powódki infrastruktury ściekowej.

Wedle stanowiska pozwanego, zupełnie bezpodstawny pozostaje stawiany przez powódkę zarzut zawinięcia pozwanego, skoro prawidłowo wykonał wszystkie przyjęte na siebie zobowiązania, dokonując weryfikacji wniosku o płatność w sposób zgodny z umową i w oparciu o procedury ustalone przez instytucję zarządzającą, dochowując należytej staranności przy wykonywaniu zobowiązania. Dodatkowo pozwany zakwestionował wysokość szkody dochodzonej przez powoda, albowiem kwota 168.561 zł stanowiła maksymalną kwotę pomocy, która została jednak obniżona do kwoty 104.869 zł (maksymalna kwota wypłaty). (k. 427-435)

Na rozprawie w dniu 9 października 2015 r. Sąd sprostował oznaczenie strony pozwanej w ten sposób, że określił ją jako Województwo (...) w O.. (k. 829)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Dnia 1 sierpnia 2012 r. pozwane Województwo (...) w O. zaprosiło do składania w terminie od 16 sierpnia 2012 r. do 14 września 2012 r. wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

(dowód : ogłoszenie pozwanego z dnia 1 sierpnia 2012 r. - k. 56)

W związku z ogłoszonym naborem wniosków o przyznanie pomocy w ramach wyżej opisanego działania, powodowa Gmina złożyła wniosek o dofinansowanie zadania inwestycyjnego pod nazwą „Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią w miejscowości B., ul. (...)”. Wedle wniosku powódki, koszt realizacji tego przedsięwzięcia miał wynosić 276.441,66 zł, w tym koszty kwalifikowane operacji – 224.749,32 zł (maksymalny

poziom dofinansowania wynosił 75 %, w związku z czym powódka wniosła o dofinansowanie w wysokości 168.561 zł). Nadto powódka złożyła oświadczenie, wedle którego liczba osób zamieszkujących obszar realizowanej operacji, korzystająca z usług na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok złożenia wynosi 1.954 (ogólna liczba (...)). Jednocześnie z dołączonej do wniosku dokumentacji technicznej należało wyprowadzić wniosek, że powódka miała zamiar wybudować przepompownię oraz sieć kanalizacyjną, ale bez przyłączy.

(dowód : pismo powódki z dnia 16 sierpnia 2012 r. – k. 58; wniosek o przyznanie pomocy wraz z załącznikami w postaci m. in. kosztorysu inwestycji, projektu budowlanego i decyzji pozwolenia na budowę – k. 59-175; zeznania świadka A. S. – k. 709 v .-710 v.; zeznania świadka R. T. – k. 749-749 v.; zeznania świadka T. K. – k. 750; zeznania świadka M. M. – k. 751-751 v.)

Pismem z dnia 29 października 2012 r. pozwany wezwał powódkę do uzupełnienia braków formalnych wniosku o przyznanie pomocy poprzez m. in. ponowne zweryfikowanie numerów działek z załączonymi dokumentami.

W odpowiedzi na powyższe powódka uzupełniła wszystkie braki w terminie, w związku z czym pismem z dnia 16 stycznia 2011 r. pozwany poinformował, że wniosek powódki o przyznanie pomocy został rozpatrzony pozytywnie.

(dowód : wezwanie do uzupełnienia braków formalnych wniosku - k. 177-184; odpowiedź powódki – k. 186-196; pismo pozwanego z dnia 16 stycznia 2013r. – k. 199-200)

Dnia 21 stycznia 2013 r. strony zawarły umowę o przyznanie pomocy nr (...) - (...) - (...) w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”, objętego PROW na lata 2007-2013, podstawą której jest art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2007 r. Nr 64, poz. 427 ze zm.). Powódka (beneficjent) zobowiązała się przyjąć na siebie do realizacji operację pod nazwą „Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią w miejscowości B., ul. (...)”, której celem jest „poprawa infrastruktury technicznej służącej odprowadzaniu ścieków poprzez budowę kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią w miejscowości B.”. Przedmiotowa inwestycja miała zostać przeprowadzona na działkach ewidencyjnych nr (...).

Wedle treści umowy realizacja operacji obejmuje m. in. poniesienie wszystkich kosztów kwalifikowanych operacji, udokumentowanie wykonania robót budowlanych oraz zamontowanie i uruchomienie urządzeń. Powódce została przyznana pomoc w wysokości 168.561 zł, jednak nie więcej niż 75 % poniesionych kosztów kwalifikowanych operacji. Zgodnie z treścią § 5 umowy powódka zobowiązała się do spełnienia warunków określonych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (dalej: PROW), wyżej wskazanej ustawie z dnia 7 marca 2007 r. i rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 kwietnia 2008 r. w sprawie szczególnych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” objętego PROW (Dz. U. Nr 60, poz. 373 ze zm.), a nadto realizacji operacji zgodnie z postanowieniami umowy, w tym np. osiągnięcia celu operacji i jego zachowania przez okres 5 lat od dnia przyznania pomocy czy też umożliwienie przez okres 5 lat od dnia przyznania pomocy umożliwienia przedstawicielom pozwanego, Agencji, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi itp. do dokonania audytów i kontroli związanych z realizacją operacji.

Powódka zobowiązała się złożyć wniosek o płatność wraz z wymaganymi dokumentami w terminie od dnia 1 sierpnia 2013 r. do dnia 31 sierpnia 2013 r., jednak nie wcześniej niż po weryfikacji postępowań udzielenie zamówienia publicznego, których koszty wchodzi w zakres wniosku o płatność. Weryfikując wniosek o płatność pozwany sprawdza zgodność realizacji operacji lub jej etapu z warunkami określonymi w Programie, ustawie, rozporządzeniu, przepisach odrębnych oraz umowie, w szczególności pod względem spełnienia warunków w zakresie kompletności i poprawności formalnej wniosku oraz prawidłowości realizacji i finansowania operacji. W trakcie rozpatrywania wniosku o płatność mogą zostać przeprowadzone wizytacje w miejscu lub kontrole na miejscu, w celu zweryfikowania informacji zawartych we wniosku o płatność i dołączonych dokumentach ze stanem faktycznym lub uzyskania dodatkowych wyjaśnień. W trakcie weryfikacji wniosku o płatność, pozwany posiada uprawnienie do wezwania beneficjenta do złożenia pisemnych wyjaśnień, a nadto do pozyskania dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu (§ 8 ust. 10

i 11 umowy). Na uzasadnioną prośbę beneficjenta pozwany może wyrazić zgodę na przedłużenie terminu wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie wypłaty środków, jednak nie dłużej niż o 3 miesiące.

Zgodnie z treścią umowy, wypłata środków finansowych z tytułu pomocy jest dokonywana przez Agencję, jeżeli powódka: zrealizowała operację (w tym poniosła koszty), zrealizowała lub realizuje zobowiązania określone w umowie oraz udokumentowała zrealizowanie operacji. W przypadku, gdy powódka nie spełni któregokolwiek z warunków, środki finansowe z tytułu pomocy mogą być wypłacone w części dotyczącej operacji, która została zrealizowana zgodnie z tymi warunkami, w przeciwnym razie pozwany odmawia wypłaty całości pomocy. Podstawę do wyliczenia kwoty pomocy do wypłaty stanowią faktycznie i prawidłowo poniesione koszty kwalifikowane, jednak w wysokości nie wyższej niż suma kosztów kwalifikowanych wykazana dla operacji w zestawieniu rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy. W przypadku natomiast odmowy wypłaty całości pomocy dla zrealizowanej operacji, przedmiotowa umowa ulega rozwiązaniu (§ 11 ust. 1 pkt 5). Dodatkowo nieosiągnięcie lub niezachowanie celu operacji jest podstawą do zwrotu przez beneficjenta nienależnie pobranej kwoty pomocy wraz z odsetkami.

(dowód : umowa o przyznanie pomocy z dnia 21 stycznia 2013 r. – k. 205-215v.)

Następnie powódka ogłosiła postępowanie przetargowe na realizację wyżej opisanej operacji. Po przeprowadzonym postępowaniu powódka wyłoniła ofertę firmy (...) sp. z o.o. w I., z którą podpisała umowę na wykonanie zadania w dniu 14 maja 2013r. (wynagrodzenie ustalono na kwotę brutto 156.350,36 zł).

Przedmiotowe postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego zostało pozytywnie ocenione przez pozwanego.

(dowód : ogłoszenie o zamówieniu – k. 217-221 v.; SIWZ – k. 223-251 v.; protokół z przebiegu prac komisji przetargowej – k. 253-257 v.; ogłoszenie o wyborze wykonawcy – k. 259-261; umowa w sprawie udzielenia zamówienia publicznego – k. 263-269 v.; opinia pozwanego z dnia 18 czerwca 2013 r. – k. 271)

Dnia 22 maja 2013 r. powódka zwróciła się do pozwanego z prośbą o aneksowanie umowy z powodu konieczności dokonania zmian kosztów realizacji zadania z jednoczesnym przedłużeniem terminu do złożenia wniosku o płatność na okres od 1 do 30 września 2013 r.

Ostatecznie pozwany wyraził zgodę na zmianę umowy z dnia 21 stycznia 2013 r., do której doszło w dniu 29 lipca 2013 r.

(dowód : pismo powódki z dnia 22 maja 2013 r. – k. 273-274; pismo pozwanego z dnia 25 czerwca 2013 r. – k. 276-278; pismo pozwanego z dnia 22 lipca 2013 r. – k. 279-281; pismo powódki z dnia 2 lipca 2013 r. – k. 282-283; zmiana umowy – k. 663-663 v.)

Pismem datowanym na dzień 30 września 2013 r. powódka złożyła wniosek o płatność, podając, że całkowity koszt realizacji operacji wyniósł 178.355,06 zł, w związku z czym wnioskuje o przyznanie pomocy w kwocie 104.869 zł. Dnia 11 października 2013 r. pozwany wezwał powódkę do uzupełnienia złożonego wniosku o płatność, co powódka uczyniła dnia 15 października 2013 r.

(dowód : pismo powódki z dnia 30 września 2013 r. wraz wnioskiem o płatność i z załącznikami – k. 285-355; wezwanie do uzupełnienia braków formalnych wniosku – k. 356-357; pismo powódki z dnia 15 października 2013 r. – k. 358-377; karta weryfikacji wniosku o płatność – k. 499-508 v.)

Dnia 28 października 2013 r. przeprowadzona została wizytacja na miejscu inwestycji, w czasie której stwierdzono, że inwestycja została zrealizowana w sposób prawidłowy (pod względem technicznym, tj. wybudowano przepompownię i sieć). Jednocześnie osoby sprawdzające ustaliły brak zasilania docelowego zamontowanej przepompowni ścieków, a mianowicie w tym czasie przepompownia ścieków nie była podłączona do sieci elektroenergetycznej (termin wykonania tej sieci przesunięto do lutego 2014 r.). Powódka złożyła wyjaśnienia, w których podała, iż na dzień odbioru końcowego oraz dzień kontroli inwestycji do sieci kanalizacji sanitarnej nie podłączono żadnej zabudowy i niezasadnym jest podłączanie przepompowni na stałe do prądu i ponoszenie nieuzasadnionych kosztów. Jednocześnie beneficjent podał, że pierwsze podłączenia przyłączy kanalizacji sanitarnej do tej przepompowni nastąpi w latach

2014-2015 (w tym czasie przewiduje się zasiedlenie przyległych do przeprowadzonej inwestycji działek budowlanych). Podczas wizytacji przedstawiono protokół potwierdzający możliwość włączenia przepompowni za pomocą agregatu prądotwórczego (agregat należał do serwisanta, który po sprawdzeniu funkcjonowania przepompowni zabrał go ze sobą).

(dowód : protokół z wizytacji – k. 475-487; książka procedur przeprowadzania czynności kontrolnych – k. 516-632 v.; umowa zawarta pomiędzy pozwanym a Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – k. 633-652 v.; zeznania świadka A. S. – k. 709 v.-710 v.; zeznania świadka B. R. – k. 713 v.-714; zeznania świadka Z. K. – k. 714; zeznania świadka W. M. – k. 714-714 v.; zeznania świadka M. M. – k. 751-751 v.; zeznania świadka K. S. – k. 752; zeznania świadka P. Ł. – k. 787-787 v.; zeznania świadka J. B. – k. 829 v.; zeznania świadka S. O. – k. 815-815 v.; zeznania świadka Z. F. – k. 815 v.-816)

Z uwagi na wyniki wizytacji, w dniu 25 listopada 2013 r. pozwany zwrócił się do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z prośbą o wydanie opinii czy powódka spełniła zobowiązania wynikające z § 3 ust. 2 oraz (...) umowy o przyznaniu pomocy oraz czy można uznać, że zachowany został cel działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”, tj. poprawa warunków życia mieszkańców na obszarach wiejskich.

Wobec powyższego powódka zwróciła się do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi o wydanie pozytywnej opinii w jej sprawie podnosząc, że z wszystkich przedłożonych przez nią dokumentów wynikało, iż projekt obejmuje tylko budowę głównej sieci kanalizacji sanitarnej i przepompowni (bez przyłączy). Jak podała, inwestycja została przeprowadzona na działkach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną (pierwsi potencjalni mieszkańcy tych działek podjęli już kroki do uzyskania pozwolenia na budowę mieszkalną jednorodzinną).

Dnia 20 grudnia 2013 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podało, że celem spornych operacji jest poprawa infrastruktury technicznej służącej odprowadzaniu ścieków poprzez budowę kanalizacji sanitarnej z przepompownią ścieków. Jak wskazano w opinii, istotnym jest, aby cel operacji został osiągnięty do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną. Skoro ścieki nie są odprowadzane, to znaczy, że cel zadania nie został osiągnięty, a tym samym brak jest podstaw do wypłaty wnioskowanej pomocy. Jednocześnie Ministerstwo podało, że na stronie internetowej urzędu w zakładce dotyczącej „Podstawowych usług dla gospodarki i ludności wiejskiej” znalazło się uprzednio stanowisko, wedle którego koszty poniesione na realizację inwestycji polegającej na budowie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie niezabudowanym, nie jest kwalifikowany w ramach przedmiotowego zadania.

(dowód : pismo pozwanego z dnia 25 listopada 2013 r. – k. 379; wyjaśnienia powódki z dnia 28 listopada 2013 r. – k. 381-383; opinia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – k. 285-285 v.; książka procedur przeprowadzania czynności kontrolnych – k. 516-632 v.; umowa zawarta pomiędzy pozwanym a Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – k. 633-652 v.; zeznania świadka J. S. – k. 710 v.-711; zeznania świadka J. K. – k. 711-71; zeznania świadka E. P. – k. 714 v.-715; zeznania świadka J. B. – k. 829 v.)

Uwzględniając wyżej zaprezentowane stanowisko, pozwany odmówił powódce wypłaty pomocy wskazując, że nie osiągnęła ona założonego celu operacji. Powódka bowiem zrealizowała operację na terenach niezamieszkałych, zaś pierwsze podłączenia przyłączy kanalizacji sanitarnej nastąpi dopiero w latach 2014-2015. Tym samym, zdaniem pozwanego, na dzień złożenia wniosku o płatność ostateczną powódka nie osiągnęła celu operacji.

Wobec powyższego powódka zwróciła się do pozwanego z prośbą o ponowne rozpatrzenie sprawy w zakresie odmowy wypłaty pomocy, jednak bezskutecznie. W konsekwencji w dniu 28 stycznia 2014 r. pozwany poinformował powódkę, że łącząca strony umowa została rozwiązana.

Pismem z dnia 14 kwietnia 2014 r. powódka wezwała stronę pozwaną do uiszczenia na jej rzecz kwoty 104.869 zł wynikającej z zawartej umowy o przyznanie pomocy, w terminie 7 dni od daty otrzymania tego pisma.

(dowód : pismo pozwanego z dnia 2 stycznia 2014 r. – k. 387-388; prośba powódki – k. 397-401; pismo pozwanego z dnia 28 stycznia 2014 r. – k. 404-405; rozwiązanie umowy przez pozwanego – k. 407; pisma pozwanego z dnia

13 marca 2014 r. i z dnia 23 kwietnia 2014 r. – k. 413-414; pozostała korespondencja prowadzona między stronami – k. 439-448 v. i k. 450-461; raport z rozpatrzenia prośby o ponowne rozpatrzenia sprawy – k. 462-463; karta rozpatrywania i stwierdzania nieprawidłowości – k. 464-464 v.; ostateczne wezwanie do zapłaty – k. 449-449 v.; zeznania świadka J. K. – k. 711-712; zeznania świadka M. D. – k. 712-713 v.; zeznania świadka J. B. – k. 829 v.)

Do dnia 3 lipca 2015 r. zostało podłączone do sieci jedno gospodarstwo domowe (zrealizowano jedno przyłącze).

(dowód : zeznania świadka A. S. – k. 709 v.-710 v.)

Powodowa Gmina B. od wielu lat korzystała z możliwości dofinansowania inwestycji ze środków unijnych (złożyła ponad 24 wnioski, z czego 12 zostało zakończonych pozytywnie). Przy okazji podpisania każdej umowy o udzielenie pomocy pozwany organizuje szkolenia w zakresie prawidłowego realizowania obowiązków przez beneficjentów, niezbędne informacje o programie są także dostępne na stronie internetowej pozwanego i Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Nadto beneficjent posiada możliwość składania wniosku o aneksowanie zawartej umowy (w przypadku niniejszej umowy mogła ona zostać przedłużona do czerwca 2015 r.).

(dowód : zeznania świadka J. S. – k. 710 v.-711; zeznania świadka J. K. – k. 711-712; zeznania świadka M. D. – k. 712-713 v.)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań podkreślić należy, iż bezsporne między stronami pozostały okoliczności związane z treścią złożonego wniosku o przyznanie pomocy i zawartej między nimi umowy z dnia 21 stycznia 2013 r., a także okoliczności dotyczące treści protokołu wizytacji w miejscu realizacji programu. Niekwestionowanym także było, iż na zlecenie Gminy B. wybudowana została sieć kanalizacyjna (bez przyłączy) i przepompownia ściekowa, która jednak nie posiadała stałego połączenia z siecią elektroenergetyczną. Przyczyną takiego stanu rzeczy był bezsporny fakt, że w chwili zgłoszenia przez powódkę wniosku o płatność do wybudowanej sieci kanalizacyjnej nie podłączono żadnego gospodarstwa domowego (teren niezabudowany), a w rezultacie – jej zdaniem – ponoszenie dodatkowych kosztów w postaci stałego podłączenia do sieci elektroenergetycznej było zbędne i nieuzasadnione.

Strony natomiast pozostawały w sporze co do oceny spełnienia przez powodową gminę wszystkich wymagań niezbędnych do wypłaty na jej rzecz płatności końcowej w wysokości określonej postanowieniami umowy z dnia 21 stycznia 2013 r. W toku prowadzonej kontroli z realizacji przedmiotowego projektu pozwany zarzucił bowiem powódce nieosiągnięcie celu programu, jakim była „poprawa infrastruktury technicznej służącej odprowadzaniu ścieków poprzez budowę kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią w miejscowości B.”. Powołując się na stanowisko Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pozwany wskazał, że skoro do dnia złożenia wniosku o płatność ścieki nie są odprowadzane, jednoznaczne to jest z brakiem realizacji założonego celu programu. Mając powyższe na względzie meritum niniejszej sprawy sprowadziło się do ustalenia, czy podniesione przez pozwanego zarzuty odnoszące się do stwierdzonych przez niego nieprawidłowości zasługują na uwzględnienie i w konsekwencji, czy istniały podstawy do wstrzymania wypłaty spornego dofinansowania.

Od razu zauważyć należy, że ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie Sąd poczynił przede wszystkim w oparciu o dokumenty, których wiarygodności i prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała. Nadto Sąd dopuścił dowód z zeznań świadków, którym co do zasady dał wiarę. Istotne jest przy tym, że w kwestiach mających znaczenie z punktu widzenia ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy świadkowie pozostawali zgodni, zaś stwierdzone rozbieżności były konsekwencją odmiennej oceny prawnej zaistniałej sytuacji.

Przechodząc do oceny zasadności i skuteczności złożenia przez pozwanego oświadczenia woli z dnia 2 stycznia 2014 r. o odmowie wypłaty pomocy, podkreślenia wymaga, że zgodnie z treścią (...) umowy wypłata środków finansowych jest dokonywana przez Agencję, jeżeli beneficjent zrealizował operację oraz zobowiązania wynikające z umowy

(powyższe powinien udokumentować). Jeżeli powódka nie spełni któregokolwiek z wyżej wskazanych warunków, środki finansowe z tytułu pomocy mogą być wypłacone w części dotyczącej operacji lub jej etapu, która została zrealizowana zgodnie z tymi warunkami oraz jeżeli cel operacji został osiągnięty lub może zostać osiągnięty do dnia złożenia wniosku o płatność (ostateczną). W przypadku natomiast, gdy beneficjent nie spełnił żadnego z wyżej wskazanych warunków, a nadto nie osiągnął celu operacji, to pozwany odmawia wypłaty całości pomocy ((...) ust. 2 i 3 umowy). Już z treści wyżej przytoczonych zapisów umownych należy wywnioskować, że z punktu widzenia spełnienia warunków niezbędnych do wypłaty środków z pomocy najistotniejsze jest osiągnięcie przez beneficjenta celu operacji do dnia złożenia wniosku o płatność (nawet przy niespełnieniu wszystkich warunków z (...) ust. 1).

Na tle niniejszej sprawy powyższe oznacza, że do dnia złożenia wniosku o płatność powódka zobowiązała się osiągnąć cel w postaci „Poprawy infrastruktury technicznej służącej odprowadzaniu ścieków poprzez budowę kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią w miejscowości B.”. W tej sytuacji rozważyć należało, czy do osiągnięcia celu operacji wystarczającym jest wybudowanie przez powódkę sprawnej technicznie kanalizacji sanitarnej i przepompowni, do której jednak nie zostało podłączone żadne gospodarstwo domowe, przy jednoczesnym braku stałego zasilania elektrycznego. Zdaniem powódki, zrealizowanie powyższego celu nastąpiło, albowiem poprawiono infrastrukturę techniczną rejonów wiejskich, a tym samym zachęcono zainteresowanych do zamieszkania na tym terenie (przeznaczonym pod zabudowę jednorodzinna).

Po szczegółowym przeanalizowaniu zgromadzonych w sprawie dowodów w kontekście przepisów prawnych dotyczących kwestii korzystania ze środków pomocy przeznaczonych na wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, Sąd doszedł do przekonania, że pozwany miał wszelkie podstawy do odmówienia powódce wypłaty pomocy. Nie ulega bowiem wątpliwości, że wszystkie programy zaliczane do tzw. (...), uregulowane w przepisach rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez (...) Fundusz Rolny na rzecz (...) O. (...) (Dz.U.U.E.L. 2005. (...)), ukierunkowane są na polepszenie jakości życia mieszkańców wsi, na co zresztą wprost wskazuje sama nazwa osi („Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”). Środki pieniężne pochodzące z programów należących do (...) miały być przeznaczane m. in. na wsparcie poprawy jakości życia na wsi obejmujących: podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej (art. 56), odnowę i rozwój wsi (art. 57), zachowanie i poprawę stanu dziedzictwa wsi (art. 58). Wedle przepisów rozporządzenia, celem programu określanego mianem „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” jest wsparcie polegające na tworzeniu podstawowych usług, w tym w zakresie działalności kulturalnej i wypoczynku, dotyczącej jednej wsi lub grupy wsi oraz związanej z nimi małej infrastruktury.

Na marginesie podkreślenia wymaga, że z treścią wyżej przytoczonego rozporządzenia Rady (WE) korespondują przepisy ustawy z dnia 7 marca 2007 r. w sprawie rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków (...) Funduszu Rolnego na rzecz (...) O. (...) w ramach PROW na lata 2007-2013 (t. j. Dz. U. 2013, poz. 173 ze zm.), która wymienia zamknięty katalog realizowanych w Polsce programów. Wśród wymienionych programów znajdują się takie działania, które nastawione są na poprawę samej infrastruktury (np. art. 5 ust. 1 pkt 6 – poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa), inne zaś mają na celu świadczenie usług dla ludności (art. 5 ust. 1 pkt 19 - podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej). Dokonanie powyższego rozróżnienia ma niezwykle istotne znaczenie, albowiem wyznacza sposób realizacji celu danego programu i tym samym określa warunki, jakie beneficjent musi spełnić celem uzyskania dofinansowania.

Uwzględniając zatem założenia programu stanowiącego przedmiot niniejszej sprawy, jakim jest świadczenie usług na rzecz mieszkańców, w kontekście podjętej przez powódkę operacji pod nazwą „Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią w miejscowości B., ul. (...)”, uznać należało, że powódka osiągnęłaby cel operacji w przypadku rozpoczęcia świadczenia usług dla ludności wiejskiej. Powódka nie przyjęła na siebie zobowiązania wybudowania części infrastruktury technicznej, lecz poprawy infrastruktury technicznej mającej służyć ludności do odprowadzania ścieków. W ocenie Sądu słuszne jest stanowisko wyrażone przez pozwanego, że powódka osiągnęłaby cel operacji poprzez podłączenie chociażby jednego gospodarstwa domowego do nowopowstałej sieci kanalizacyjnej i faktyczne z niej korzystanie poprzez odprowadzanie ścieków (por. zeznania świadków – pracowników samorządu).

Ponownie podkreślenia wymaga, że strona pozwana nie kwestionowała faktu, iż sama infrastruktura została wykonana w sposób prawidłowy i umożliwiający w przyszłości świadczenie usług odprowadzenia ścieków. Z drugiej jednak strony pamiętać należy, że na dzień przeprowadzenia wizytacji faktyczne korzystanie z przepompowni było niemożliwe, albowiem nie została ona podłączona do sieci elektroenergetycznej ((...) S.A. nie wykonała jeszcze instalacji). Co więcej, w dniu przeprowadzania wizytacji nie zaistniała możliwość sprawdzenia przez kontrolujących, czy przepompownia w ogóle działa, ponieważ nie posiadała ona nawet połączenia do tymczasowego źródła prądu (np. agregatu). Wprawdzie powódka przedstawiła pracownikom pozwanego zaświadczenie, z którego treści wynikało, że firma instalująca przepompownię wykonała próbę działania tego urządzenia (za pomocą agregatu), jednak po jego zrealizowaniu zabrała za sobą agregat (powódka nie zainstalowała innego). Zgodnie natomiast z (...) umowy, realizacja operacji obejmuje także zamontowanie i uruchomienie urządzeń. W konsekwencji nie można mieć wątpliwości co do tego, że do osiągnięcia celu operacji niezbędne było uruchomienie przepompowni i faktyczne z niej korzystanie przez co najmniej jednego mieszkańca.

Niezmiernie istotne jest, że omawiany cel operacji winien być osiągnięty do dnia złożenia wniosku o płatność, co jednoznacznie wynika nie tylko z zapisów umowy z dnia 21 stycznia 2013 r. (§ 8), lecz także z treści wyżej przywołanych przepisów prawa krajowego i unijnego. Wspomniane kryterium ma fundamentalne znaczenie z punktu widzenia niniejszej sprawy, albowiem bezsprzecznie sporna sieć kanalizacyjna jest aktualnie wykorzystywana do odprowadzenia ścieków (jak podali świadkowie powódki – przez jedno gospodarstwo), niemniej taka sytuacja zaistniała dopiero w 2014r. (w tym roku podłączono przepompownię do stałej instalacji elektroenergetycznej i wybudowano pierwsze przyłącze do zabudowania).

W rezultacie nie można mieć wątpliwości co do tego, że na dzień złożenia wniosku o płatność, tj. na dzień 30 września 2013 r., powódka nie uruchomiła przepompowni, a tym samym nie osiągnęła zamierzonego celu operacji. Jednocześnie Sąd nie podziela poglądu powódki, wedle którego sam fakt wybudowania infrastruktury technicznej z możliwością korzystania z niej w przyszłości jest wystarczający do przyznania pomocy na podstawie łączącego strony stosunku zobowiązaniowego, skoro w umowie powódka zobowiązała się do uruchomienia wybudowanego urządzenia do dnia złożenia wniosku o płatność.

Na wyżej dokonaną ocenę nie może mieć wpływu podnoszony przez powódkę argument, w świetle którego przedstawiona przez nią dokumentacja techniczna od początku wskazywała na to, iż przedmiotem planowanej inwestycji nie jest budowa przyłączy. Strona pozwana nie kwestionuje okoliczności, że powódka zrealizowała założenia umowy w zakresie budowy infrastruktury technicznej (za wyjątkiem podłączenia do instalacji elektrycznej), jednak na wcześniejszym etapie nie była w stanie przewidzieć, iż powódka nie zrealizuje generalnego celu operacji (założenia realizowanego celu znała wyłącznie powódka).

Co więcej, w ocenie Sądu, pozwany nie był uprawniony do odrzucenia wniosku powódki o udzielenie pomocy finansowej tylko dlatego, że działki, na których miała być prowadzona inwestycja, są niezamieszkałe. Nie sposób bowiem wykluczyć sytuacji, kiedy inwestor – gmina wybuduje infrastrukturę, potem umożliwi mieszkańcom podłączenie się do sieci, a dopiero w dalszej kolejności złoży wniosek o płatność, co oznaczałoby zrealizowanie celu operacji. Inną rzeczą jest, że wydatki na budowę przyłączy do sieci kanalizacyjnej nie stanowiły kosztów kwalifikowanych, w związku z czym powódka nie była zmuszona do uwzględnienia ich w zawieranej umowie z dnia 21 stycznia 2013 r.

Pamiętać także należy, że poczynienie przez pozwanego ustaleń odnośnie braku możliwości faktycznego uruchomienia przepompowni, możliwe stało się dopiero na etapie wizytacji miejsca realizacji projektu. Wedle treści § 8 ust. 4 umowy, dopiero podczas weryfikacji wniosku o płatność pozwany sprawdza zgodność realizacji operacji z warunkami określonymi w umowie, Programie, ustawie i rozporządzeniach, w szczególności pod względem spełnienia warunków w zakresie kompletności i poprawności formalnej wniosku oraz prawidłowości realizacji i finansowania operacji. Dopiero na tym etapie postępowania strona pozwana może przeprowadzić wizytacje lub kontrole na miejsce w celu zweryfikowania informacji zawartych we wniosku o płatność i dołączonych dokumentach ze stanem faktycznym lub celem uzyskania dodatkowych wyjaśnień (§ 8 ust. 9). Wcześniej natomiast pozwany opiniuje realizację umowy jedynie

po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, ale weryfikacja sposobu wykonania umowy dotyczy tylko i wyłącznie prawidłowości toku i wyniku tego postępowania (§ 6 umowy). Powyższe oznacza, że wydanie przez pozwanego pozytywnej oceny przeprowadzonego postępowania przetargowego, jak to miało miejsce w realiach niniejszej sprawy, w żaden sposób nie świadczy o prawidłowym wykonywaniu pozostałych obowiązków nałożonych na beneficjenta ubiegającego się o dofinansowanie.

Nie sposób także pominąć okoliczności, że powódka miała możliwość złożenia wniosku o dokonanie zmiany umowy z dnia 21 stycznia 2013 r. poprzez przesunięcie terminu złożenia wniosku o płatność. Jak zeznali świadkowie, w ramach przedmiotowego projektu istniała możliwość aneksowania umowy w ten sposób, że wniosek o płatność mógłby być złożony dopiero w 2015 r., a więc już po podłączeniu przepompowni do sieci elektroenergetycznej oraz wybudowaniu przyłącza do co najmniej jednego zabudowania. Z całą pewnością powódka miała świadomość takiej możliwości, skoro już raz – na jej wniosek – został przełożony termin złożenia wniosku o płatność.

Trudno przy tym pominąć fakt, iż powódka jest jednostką samorządu terytorialnego, którego obsługą zajmuje się grono wyspecjalizowanych urzędników i korzystającą z usług m. in. prawników. Pamiętać bowiem należy, że powódka jest profesjonalnym podmiotem, realizującym szereg projektów dofinansowywanych ze środków unijnych, co jednoznacznie wynikało z treści zeznań świadków, wedle których powódka wyjątkowo aktywnie uczestniczy w różnego rodzaju programach unijnych. Wobec powyższego strona powodowa nie może zasłaniać się twierdzeniami, iż była przekonana o prawidłowości swoich działań tylko dlatego, że pozwany przyjął wniosek o udzielenie pomocy i podpisał umowę, w której od początku nie było mowy o przyłączach.

Niezależnie od powyższego bezspornym pozostawało, że przy okazji podpisywania dokumentacji dotyczącej zawarcia umowy, pozwany organizował szkolenia dla beneficjentów, podczas których istniała możliwość zadania pytań czy też rozwiania wątpliwości co do prawidłowości realizacji operacji. W tej sytuacji powódka, jako podmiot zaznajomiony z szeregiem przepisów prawa krajowego i unijnego, z całą pewnością miała świadomość (a przynajmniej powinna ją posiadać) podstawowych założeń i celów poszczególnych Programów tym bardziej, że wynikał on także wprost z treści umowy z dnia 21 stycznia 2013 r. Profesjonalizm powódki nakazuje zatem przyjąć, że to ona ponosi odpowiedzialność za nieprawidłowe zrozumienie celów operacji, które jej zdaniem – jak już wyżej wskazywano – sprowadzało się jedynie do wybudowania sieci kanalizacyjnej (bez jednoczesnego jej uruchomienia w dniu złożenia wniosku o płatność).

Kończąc wyżej poprowadzone rozważania, odnieść się należało do zarzutu powódki, wedle którego brak było podstaw prawnych do zwracania się przez pozwanego do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi o wydanie opinii w zakresie prawidłowości realizacji celu operacji. Zdaniem strony powodowej, opinia powyższego urzędu – jako podmiotu trzeciego – jest niewiążąca i nie może mieć żadnego znaczenia w sprawie.

Przede wszystkim zauważyć należy, że zgodnie z umową, w razie wątpliwości co do prawidłowości przeprowadzonego postępowania, Województwo mogło zwrócić się do innego podmiotu o opinię w sprawie ((...)). Nadto powódka zobowiązała się, że w trakcie realizacji operacji przez okres 5 lat od dnia przyznania pomocy umożliwi przedstawicielom innych podmiotów, w tym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ministra Finansów czy też Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dokonywania audytów i kontroli dokumentów związanych z realizacją operacji i wykonywaniem obowiązków po zakończeniu realizacji operacji oraz audytów i kontroli w miejscu realizacji operacji lub siedzibie Beneficjenta (...)).

Istotnym przy tym w sprawie jest to, że pomimo, iż stronami przedmiotowej umowy były jedynie dwa podmioty – a mianowicie powodowa Gmina oraz pozwany, to jednak przypomnieć należy, iż umowa ta została zawarta w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, przy uwzględnieniu przepisów ustawy z dnia 7 marca 2007 r. oraz wydanym na jej podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Stosownie do treści art. 4 ust. 1 przytoczonej już ustawy, funkcję instytucji zarządzającej realizacją programu (o której mowa w art. 74 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1698/2005) pełni minister właściwy do spraw

rozwoju wsi. Z kolei instytucja zarządzająca - zgodnie z treścią przepisu art. 75 ust. 1 wskazanego Rozporządzenia Rady, odpowiada za zarządzanie programem i za wdrażanie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób, tj. m.in. za zapewnienie, że operacje są wybierane do finansowania zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu rozwoju obszarów wiejskich, zapewnienie, że beneficjenci oraz inne podmioty zaangażowane w realizację operacji są poinformowani o swoich obowiązkach wynikających z udzielonej pomocy oraz prowadzą oddzielny system rachunkowości albo korzystają z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z operacją. Kluczowym jest, że w przypadku gdy część jej zadań zostanie delegowana innemu podmiotowi, instytucja zarządzająca zachowuje pełną odpowiedzialność za skuteczność i prawidłowość zarządzania i wykonywania tych zadań (art. 75 ust. 2 Rozporządzenia Rady). Stosownie natomiast do treści przepisu art. 6 ustawy, zadania instytucji zarządzającej w zakresie wdrażania działań objętych programem, w tym przyznawania pomocy, wykonują jako zadania delegowane m.in.: samorząd województwa, a także Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i Agencja Rynku Rolnego.

Jak wynika z powyższych przepisów, pozwane Województwo pełni jedynie zadania delegowane mu do wykonania – w tym m.in. dokonuje oceny postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, przeprowadzanych przez beneficjentów. W realizacji swych zadań samorząd jest związany wytycznymi ministra właściwego do spraw rozwoju wsi – jako instytucji zarządzającej i nie posiada zupełnej dowolności w działaniu. W rezultacie zaś mimo przekazania niektórych kompetencji innym podmiotom (w tym samorządom województw) minister pozostaje instytucją odpowiedzialną za skuteczność i prawidłowość zarządzania i wykonywania zadań. Skoro zaś zawieranie umów o udzielenie pomocy stanowiło jeden z elementów Programu, w ramach którego Województwo (...) w O. realizowało nałożone nań zadania, to w konsekwencji było ono związane wyżej omówionymi regulacjami prawnymi i wytycznymi instytucji zarządzającej, odpowiadającej za prawidłową realizację operacji.

Jednocześnie nie sposób nie zauważyć, iż powódka decydując się na udział w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 z pewnością miała świadomość (a przynajmniej powinna ją mieć), że pozwany zgodnie zobowiązującym prawem pozostaje w szczególnych relacjach z innymi podmiotami, w tym z Ministrem do Spraw (...), jako organem zarządzającym Programem, na które to podmioty w ramach omawianego Programu nałożone zostały określone prawa i obowiązki. Reguły przyznawania środków z (...) Funduszu Rolnego na rzecz (...) O. (...) zostały ściśle określone we wskazanej wcześniej ustawie krajowej i przepisach unijnych, które – jak powszechnie wiadomo – mają charakter dalece sformalizowany i rygorystyczny.

Mając powyższe na uwadze każdy podmiot – beneficjent ubiegający się o udzielenie pomocy ze środków unijnych, winien być świadomym tego, że samo przyjęcie wniosku i zawarcie umowy o jej przyznanie, nie gwarantuje mu faktycznego uzyskania tych świadczeń pieniężnych. Powinien także pamiętać o tym, że decyzja o ich wypłacie może być uzależniona od wydania pozytywnej opinii (kontroli) przez inny podmiot posiadający stosowne kompetencje w tym zakresie. Nadto prawidłowość realizacji operacji może podlegać weryfikacji nie tylko przez pozwane Województwo, lecz także przez inne instytucje (w tym Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi), które w przypadku stwierdzenia wadliwości wykonania umowy mogą żądać zwrotu udzielonej pomocy finansowej.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd doszedł do przekonania, że powódka nie osiągnęła celu operacji opisanej w umowie z dnia 21 stycznia 2013 r., a w konsekwencji pozwany posiadał uprawnienie do odmowy wypłaty środków pomocy. Poczynienie takich ustaleń musiało natomiast skutkować oddaleniem powództwa z uwagi na niespełnienie się warunków określonych w (...) umowy.

Jednocześnie w przypadku nieuwzględnienia żądania pozwu na wyżej opisanej podstawie, powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kwoty 168.561 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za szkodę powstałą na skutek niewykonania przez pozwanego umowy z dnia 21 stycznia 2013 r. Zdaniem powódki, na skutek bezprawnego działania pozwanego polegającego na odmowie wypłaty pomocy poniosła szkodę o wartości równej wysokości przyznanych i niewypłaconych środków pomocowych (168.561 zł). Wina pozwanego – wedle stanowiska beneficjenta – polega na nieprawidłowym wykonaniu obowiązków wynikających z łączącej strony umowy w zakresie oceny prawidłowości realizacji inwestycji oraz braku wypłaty środków.

Podstawą prawną omawianego żądania jest przepis art. 471 k.c., wedle którego dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Nie ulega przy tym wątpliwości że to na powódce spoczywa ciężar przeprowadzenia dowodu co do okoliczności uzasadniających żądanie odszkodowania w zakresie nienależytego wykonania umowy. Powódka winna zatem wykazać, że pozwany nie wykonał zobowiązania lub wykonał je nienależycie, że poniosła szkodę majątkową i że pomiędzy tymi okolicznościami istnieje adekwatny związek przyczynowy.

Jednocześnie pamiętać należy, że z art. 471 k.c. (w zw. z art. 472 k.c.) wynika domniemanie, iż niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło na skutek okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005 r., V CK 869/04, LEX nr 150649). Istotne jest zatem, aby dłużnik wykonując swoje zobowiązanie dochował należytej staranności, a tym samym nie można mu postawić zarzutu zawinienia w formie niedbalstwa (art. 473 § 2 k.c.).

Zdaniem Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, brak jest podstaw faktycznych i prawnych do uznania, że rozwiązując przedmiotową umowę z dnia 21 stycznia 2013 r. pozwany uczynił to wbrew jej postanowieniom i obowiązującym przepisom prawa. Mając na uwadze wyżej przeprowadzone wywody odnoszące się do zasadności odmowy wypłaty dofinansowania na rzecz powódki, nie sposób postawić pozwanemu zarzutu bezpodstawnego (bezprawnego) działania. Strona pozwana nie tylko skorzystała z posiadanych uprawnień (np. zwrócenie się o opinię do instytucji zarządzającej), lecz wykonała ciężące na niej zobowiązania (np. dokonanie wizytacji miejsca realizacji projektu). Jednocześnie – jak już wcześniej wskazywano – Sąd nie dopatrywał się naruszenia przez pozwanego zapisów umownych lub wiążących strony przepisów prawa, a przynajmniej powódka tego nie wykazała.

W tej sytuacji zbędnym stało się przeprowadzenie wnioskowanego przez powódkę dowodu zmierzającego do zlecenia sporządzenia opinii biegłego sądowego z dziedziny funduszy europejskich i/lub księgowości, finansów i ekonomii na okoliczność wysokości poniesionej przez powódkę szkody oraz związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanego a powstaniem szkody. Z powyższych względów Sąd oddalił przedmiotowy wniosek dowodowy.

Reasumując, nawet jeśli uznać, iż powódka poniosła szkodę przez to, że utraciła pomoc finansową, jaką miała uzyskać na podstawie umowy, to pozwany, wobec braku winy w odmowie wypłaty pomocy i w konsekwencji w rozwiązaniu umowy, odpowiedzialności za tę szkodę nie ponosi. Inną rzeczą jest, iż nawet w przypadku ewentualnego uznania, że pozwany ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą za nienależyte wykonanie umowy z dnia 21 stycznia 2013 r., to powódka mogłaby dochodzić kwoty 104.869 zł wskazanej we wniosku o płatność (k. 288). Wprawdzie powódka wniosła o udzielenie jej pomocy finansowej w szacunkowej wysokości 168.561 zł, jednak dofinansowanie nie mogło przekroczyć 75 % wartości realnie poniesionych kosztów inwestycji (w zakresie kosztów kwalifikowanych). Skoro zaś w związku z realizacją projektu powódka poniosła wydatki kwalifikowane rzędu 139.825,52 zł, to odpowiedzialność pozwanego za rzekomo powstałą szkodę nie mogłaby przekroczyć kwoty 104.869 zł, o co zresztą sama wniosła składając wniosek o płatność.

Mając na uwadze wszystkie wyłuszczone powyżej okoliczności, w kontekście treści postanowień zawartej między stronami umowy oraz przywołanych powyżej przepisów, w szczególności art. 471 k.c., przy uznaniu, iż pozwany dochował należytej staranności oczekiwanej w stosunkach danego rodzaju, powództwo podlegało oddaleniu (punkt I wyroku).

Powódka, jako strona przegrywająca, winna w świetle art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zwrócić pozwanemu poniesione przez niego koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W związku z powyższym Sąd zasądził, w oparciu o § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013r., poz. 490 ze zm.), od powodowej Gminy na rzecz pozwanego Województwa (...) koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł (punkt II wyroku).